

O MESTU OKLOPNIH I MEHANIZOVANIH JEDINICA U PROTIVDESANTNOJ BORBI

Savremeni vojni teoretičari, osobito u velikim armijama, zastupaju mišljenje da se eventualni rat većih razmera teško može i postaviti bez masovne primene vazдушnih desanata, raznovrsnih po snazi, sastavu i cilju upotrebe. Velike mogućnosti vide se u njihovoj pokretljivosti, tj. vertikalnom manevru taktičkih, operativnih i strategijskih razmera. Kada su u pitanju desanti operativnog, odnosno strategijskog značaja, najčešće se smatra da se njihovom upotrebom postižu ključni uspesi i da su oni osnovni elemenat za postizanje vojnih ciljeva.

Potencijalni agresori danas permanentno istražuju praktične i realne mogućnosti upotrebe vazдушnih desanata raznolikog sastava i jačine. Pri tome se razmatra njihova upotreba i u uslovima kao što su: da suprotna strana raspolaže sredstvima masovnog razaranja (nuklearna borbena sredstva) koja se mogu upotrebiti po snagama jačeg vazdušnog desanta; ako je teritorija na koju se izvodi vazdušni desant gusto naseljena stanovništvom; kada je dobro organizovan i razvijen sistem opštenarodne odbrane itd.

Većina onih koji se bave tim razmatranjima, shodno iznetim uslovima polaze od pretpostavke da je za vazdušni desant operativnog i strategijskog značaja teško, pa čak i nemoguće, naći nebranjen, neposrednut i za odbranu manje-više nepripremljen prostor. Sem toga, takav vazdušni desant teško je prikriti, zbog čega može biti izložen dejstvu raznih sredstava protivničke odbrane još u rejonima ukrcavanja, zatim u toku leta, a osobito u fazi njegovog desantiranja, usled čega može da bude i sprečen u izvršenju postavljenog zadatka. Većina je onih koji zastupaju tezu o primeni manjih, tj. taktičkih vazдушnih desanata, koji bi se angažovali na celoj vojišnoj prostoriji i u svako vreme, tako reći na svaki objekat, posebno na prostoriji na kojoj su ograničene mogućnosti upotrebe braniočevih oklopnih i mehanizovanih snaga. Helikopterski desant, zbog velikog

broja prednosti koje poseduje, već danas predstavlja osnov taktičkog desanta.

Shodno iznetim shvatanjima o mogućnostima, značaju i ulozi vazdušnodesantnih snaga u eventualnom ratu, uporedno se istražuju i najefikasniji načini odbrane od istih. Osobito se ispituju: nove mogućnosti izviđanja i obaveštavanja o pojavi desanta; organizacija snaga i sredstava za protivdesantnu borbu i njihovo efikasnije angažovanje, a kod nas i uloga teritorijalne komponente; zatim, inženjerijsko uređenje pogodnih rejona (prostorija) za desantiranje i sl.

Kao mera borbenog obezbeđenja protivdesantna borba je evoluirala i poprimila oblik stalne komponente oružane borbe. U našim uslovima ona je vrlo značajan elemenat svake borbe, posebno bojeva združenih sastava, nezavisno od toga da li su u pitanju dejstva u zahvatu fronta, u sopstvenoj pozadini ili na teritoriji koju neprijatelj može privremeno zaposesti.

S obzirom na takva shvatanja, značaj i ulogu vazdušnog desanta, sigurno su vredni pažnje i razmatranja mesta, uloge i mogućeg rasporeda oklopnih i mehanizovanih jedinica u protivdesantnoj borbi. O drugim snagama i sredstvima za protivdesantnu borbu neće biti reči, osim najneophodnijih napomena.

Polazeći od pretpostavke da će se vazdušni desant upotrebljavati masovnije nego do sada, te da će njihova upotreba manje zavisi od vremenskih i zemljišnih uslova — borbu sa njima vodiće sve snage: jedinice operativne armije, partizanske jedinice i sve jedinice teritorijalne odbrane (samostalni vodovi i čete, teritorijalni bataljoni i odredi, omladinske jedinice, milicija, stanovništvo, radničke PA-jedinice i dr.).

Oklopne i mehanizovane jedinice biće često u situaciji da budu upotrebljene samostalno ili u sastavu drugih snaga predviđenih za protivdesantnu borbu. Zbog poznatih borbenih karakteristika (pokretljivost, vatra i oklop) one predstavljaju najmoćnije sredstvo za borbu sa vazdušnim desantima. U mogućnosti su da za najkraće vreme stignu na mesto desanta, a zatim da pristupe njegovom blokiranju, razbijanju ili uništenju, zavisno već od odnosa snaga i drugih uslova konkretne borbene situacije.

U odbrambenim operacijama oklopne i mehanizovane jedinice mogu se naći u jednom od borbenih ešelona, u rezervi, a ponekad i u ulozi prednjih odreda. U svakoj od tih uloga one mogu dobiti različite zadatke. U sistemu protivdesantne borbe, po pravilu, biće angažovane, uvek, pa i onda kada se nađu u drugom ešelonu ili rezervi,

odnosno uvek kad borba sa vazдушnim desantom bude prioritarna u odnosu na zadatke na frontu. Jačina i sastav oklopnih i mehanizovanih snaga koje se mogu angažovati u protivdesantnoj borbi zavisiće od mnoštva faktora, a pre svega od stanja i raspoloživih snaga oklopnih sastava, jačine i sastava vazdušnog desanta koji se očekuje, situacije na frontu, značaja prostorijske (objekta) na koju se spušta desant i drugih okolnosti.

U okviru drugih snaga i sredstava, predviđenih za borbu sa operativnim i operativno-strategijskim desantom neprijatelja, kad god to mogućnosti i borbena situacija dozvoljavaju, treba planirati i upotrebu oklopnih i mehanizovanih jedinica. S obzirom na snagu, sastav i dubinu na koju se spušta operativni desant, biće najcelishodnije da se u sastavu protivdesantnih snaga angažuje potreban broj oklopnih i mehanizovanih jedinica. Mogućnosti angažovanja mogu biti veoma raznovrsne. Ponekad će biti opravdano formiranje privremenih oklopnih i mehanizovanih sastava ili oklopno-mehanizovanih protivdesantnih snaga sastavljenih od samostalnih oklopnih i mehanizovanih jedinica i oklopnih jedinica iz združenih pešadijskih sastava.

Privremeno formirane oklopne i mehanizovane protivdesantne snage načelno se mogu predvideti u situacijama: kada se sa sigurnošću predviđa (otkrije) namera, cilj, jačina i desantna prostorijska operativno-strategijskog desanta; kada je razbijanje (uništenje) tog desanta od operativno-strategijskog značaja, odnosno kada desantna prostorijska ima izuzetan značaj za dalje izvođenje odbrane i kada to situacija na frontu dozvoljava.

Međutim, treba imati u vidu da će neprijatelj upotrebu vazdušnog desanta uvek dovoditi u sklad sa dejstvom svojih oklopnih i mehanizovanih snaga sa fronta, te da je jedan od zadataka desanta upravo stvaranje uslova ovim snagama za brzo prodiranje i visok tempo nastupanja. Imajući to u vidu, valja sa puno realizma i pronicljivosti pristupiti proceni — kako i na koji način najracionalnije iskoristiti sopstvene oklopne i mehanizovane sastave u određenim uslovima i situacijama. Jer, može se katkat preceniti mogućnost desanta, a zanemariti opasnost sa fronta ili potceniti protivdesantne snage.

Pogrešno bi bilo zastupati tezu da oklopne ili mehanizovane jedinice nisu najpogodnije snage za izvođenje protivdesantne borbe, naročito kada se radi o jačim vazdušnodesantnim snagama. Ali bi isto tako bilo pogrešno tvrditi da se protivdesantna borba, boj, pa čak i operacija ne mogu uspešno izvoditi i bez učešća oklopnih sna-

ga. Ako pođemo od pretpostavke da će agresor masovno koristiti vazdušne desante različitih sastava, jačine i u različitim zemljišnim i vremenskim uslovima, onda se s pravom nameće pitanje: hoćemo li imati dovoljno oklopnih i mehanizovanih snaga koje bi se, pored angažovanja na frontu, mogle odvojiti i za te svrhe? Najverovatnije da ne bismo imali, i to iz razloga što će potrebe fronta zahtevati respektivne oklopne i mehanizovane snage radi pariranja brzim prodorima neprijateljskih oklopnih sastava, čiji će cilj u većini slučajeva biti brzo spajanje sa svojim vazdušnodesantnim snagama.

Na bazi takvih razmatranja težište protivdesantne borbe u određenim uslovima borbenih dejstava, osobito u dubini teritorije, bilo bi na snagama teritorijalne odbrane i partizanskim jedinicama, razume se, uz pomoć i podršku svih drugih oružanih struktura društva uključujući tu i celokupno za borbu sposobno stanovništvo. Ovo i zbog toga što će ove jedinice manje-više biti prisutne na svakom mestu (prostoriji) na koje bi mogao biti spušten vazdušni desant. Usled toga, snage teritorijalne odbrane, u većini slučajeva, biće u poziciji da prve otkriju desant i stupe u borbu s njim, bar u fazi njegovog spuštanja i sređivanja. Osetljivost desanta u toj fazi je najveća zbog čega prisustvo i manjih snaga na desantnoj prostoriji ili u njenoj blizini može dati velike rezultate.

Uloga partizanskih jedinica i jedinica teritorijalne odbrane u protivdesantnoj borbi ne protivreči zahtevu da se za taj zadatak uvek imaju u gotovosti i snage operativne armije, a u okviru ovih i oklopne i mehanizovane jedinice, naročito u početnom periodu rata. Naprotiv, one su obavezne da preduzmu sve potrebne mere pripravnosti u smislu protivdesantne borbe u svojim zonama (rejonima) odbrane kada zadatke izvršavaju u jednom od ešelona većih sastava, a kada dobiju ulogu protivdesantnih snaga ili se nađu u njihovom sastavu, tada su i glavni nosilac protivdesantne borbe.

Oklopne i mehanizovane jedinice će često biti u situaciji da protivdesantnu borbu vode u veoma složenim borbenim uslovima. Takve uslove prouzrokovace potreba da se u jednoj operaciji ove snage angažuju za više različitih zadataka, koji će međusobno biti prostorno i vremenski odvojeni. Takva okolnost može nastupiti kao posledica nedovoljnog broja ovih jedinica, težih uslova agresije u početnom periodu rata ili usled neadekvatne procene situacije u pogledu vrste, jačine, vremena i mesta spuštanja neprijateljevog operativno-strategijskog vazdušnog desanta.

Da bi se takve neugodnosti izbegle, neophodno je, pored ostalog, predvideti za sve varijante situacije mesto i ulogu ovih jedinica

u sistemu protivdesantne borbe, planski izvoditi njihovo premeštanje na prostoriji za dejstvo i uskladiti njihove zadatke sa zadacima i mogućnostima drugih protivdesantnih snaga i sredstava. Značajno je pravovremeno se opredeliti — koje i kakve oklopne (mehanizovane) snage imati za borbeni dejstva na frontu, a koje isključivo za borbu sa vazдушnim desantima u pozadini fronta, odnosno koje od njih imati u pripravnosti za izvršenje više zadataka.

Samostalna oklopna, odnosno mehanizovana jedinica može voditi protivdesantnu borbu u raznim situacijama borbenih dejstava, a posebno kada se nađe u rezervi operativnih snaga. U tom slučaju ona treba da bude raspoređena na takvom mestu sa kojeg može da pristupi izvršenju više različitih zadataka. Međutim, ukoliko joj se unapred odredi uloga protivdesantnih snaga ili uđe u njihov sastav, tada i raspored mora podrediti isključivo svom osnovnom zadatku. Sa tog stanovišta biće interesantno razmotriti postojeća shvatanja o mogućem rasporedu protivdesantnih snaga, (a osobito oklopnih), u odnosu na desantnu prostoriju.

Još uvek vlada mišljenje da bi protivdesantne snage valjalo imati na očekujućim rejonima, odnosno izvan desantne prostorije. Takva se teza zasniva uglavnom na činjenici da je veoma teško na desantnoj prostoriji prikriti jače snage, a to znači da je teško izbeći i njihovo neutralisanje. I pored uvažavanja tih razloga, ipak smatram da su takva shvatanja o rasporedu protivdesantnih snaga prevaziđena, osobito u našim uslovima. U prilog takvoj tvrdnji evo samo nekih pokazatelja:

Prvo, vreme kao prostor u protivdesantnoj borbi ima izuzetan značaj. Zahvaljujući usavršenim sredstvima za prenos i spuštanje vazдушnih desanata, danas je vreme njegove pripreme i gotovosti za dejstvo vrlo kratko. Prema nekim mišljenjima (sovjetskim i američkim) padobranski puk desantira se na prostoriju veličine 5×10 km u vremenu od 40 do 50 minuta, a prikupi se i sredi za borbu za oko 1 čas. Vazdušnodesantna divizija (VDD) desantira se na prostoriju 30×40 km za 1,30—1,45 č, a za prikupljanje i gotovost potrebno joj je 3—5 časova. Međutim, kada je u pitanju helikopterski desant, vreme se rapidno smanjuje.¹ Iz tih podataka se može uočiti da su vremenske mogućnosti desanta velike, zbog čega su brzina i vreme stupanja u borbu sa njima od prvorazrednog značaja. Međutim, biće teško ostvariti taj zahtev ukoliko protivdesantne snage ne budu na samoj prostoriji ili u njenoj neposrednoj blizini.

¹ Prema istim gledanjima, vreme za desantiranje i gotovost za borbu helikopterskog bataljona iznosi 10—15 minuta.

Drugo, najefikasnije dejstvo protiv operativno-taktičkog desanta je moguće ostvariti u momentu njegovog spuštanja i sređivanja. U tom vremenu ljudstvo desanta dejstvuje samoinicijativno, bez organizovanog komandovanja, sadejstva i vatrene podrške. U takvoj situaciji, pojava oklopne (mehanizovane) jedinice na desantnoj prostoriji (čak i delimično neutralisane) stvorila bi potpunu pometnju kod još nesređenog desanta. Pravovremeno uvođenje u boj protivdesantnih snaga često bi imalo za posledicu postizanje iznenađenja, preotimanje inicijative, razbijanje, a u povoljnim okolnostima i uništenje desanta, odnosno sprečavanje njegovog daljnjeg narastanja na datoj prostoriji. Međutim, ukoliko bi se oklopna (mehanizovana) jedinica dovozila iz rejona udaljenog od desantne prostorije, recimo 10—15 km, bilo bi joj potrebno za dovođenje i razvoj za borbu oko 1 č, a snagama koje bi se kretale peške 2—3 puta više. Treba računati i na to da bi ove snage u fazi dovođenja bile otkrivene i ometane iz vazduha, pa bi se to vreme verovatno povećalo za još 20—30 minuta. Znači, u konkretnom primeru, oklopna jedinica bi se mogla angažovati za 1—1,30 č, a ona koja bi se kretala peške za 2,30—3,30 č. Za to vreme snage padobranskog puka, na primer, izvršile bi spuštanje, završile prikupljanje i bile spremne za borbu.

Treće, tenkovi i druga oklopna borbena i neborbena vozila najosetljivija su na dejstvo avijacije u situacijama kada se nađu na otvorenom prostoru, kad nisu zaklonjena i ukopana². Smatra se da je za uništenje jednog tenka u takvim uslovima potrebno dva do tri aviona, a ako je tenk ukopan i maskiran, četiri do pet aviona, zavisno već od tipa aviona, vrste ubojnih sredstava koja nosi, mogućnosti protivvazdušne odbrane tenka i drugih uslova. Računica pokazuje da bi racionalnije bilo oklopnu (mehanizovanu) jedinicu pravovremeno razmestiti na desantnu prostoriju, ukopati je i maskirati (makar i uz rizik da bude otkrivena i tučena), nego je pod istim uslovima dovoziti na prostoriju u momentu kad je vazdušni desant već spušten i štićen snažnom avijacijom. Sem toga, valja imati u vidu da izviđanje iz vazduha neće biti usmereno samo na prostoriju predviđenu za spuštanje vazdušnog desanta (mada će tu biti najintenzivnije), već i na njenu bližu i dalju periferiju. Dakle, postoji verovatnoća da će oklopna jedinica i druge protivdesantne snage biti

² Karakterističan je primer iz drugog svetskog rata kada je avijacija V. Britanije izvršila napad na kolonu nemačkih oklopnih snaga kod mesta Mana u zapadnoj Francuskoj. Put dužine 3 km bio je prepun tenkova i drugih motornih vozila. Avioni su iznenada napali i kolona je skoro bila uništena. Kad god avijacija zatekne oklopne jedinice u koloni na putu, onda su lovci-bombarderi njihovi najveći neprijatelji. (Iz knjige »Rat kakvog sam ja video«).

otkrivene (i tučene) i kada se nađu izvan desantne prostorije — na očekujućim rejonima.

Četvrto, u neutralisanju oklopne (mehanizovane) jedinice svojevršno mogu učestvovati i posebno opremljeni avioni i grupe za elektronsko ometanje sistema veza i komandovanja. Takva sredstva već su pokazala svoju praktičnu vrednost u ratu između Izraela i UAR 1967. godine, kao i u ovom poslednjem, pa se njihova primena može očekivati u još većem obimu i u budućnosti. Njihovo ometanje izuzetno je efikasno u tzv. kriznim situacijama koje nastaju u fazama najintenzivnijeg korišćenja radija kao sredstva veze. Kod oklopne jedinice takav momenat može nastupiti u fazi izvlačenja sa fronta i angažovanja u protivborbi, kao i u drugim naglim promenama situacije, kada se izmene i dopune zadataka daju u pokretu i preko radio-sredstava. Međutim, neželjene posledice takvog dejstva bile bi umanjene ako bi se protivdesantne snage našle na desantnoj prostoriji i ako bi izvršenju zadatka pristupile prema unapred razrađenim varijantama njihove upotrebe.

Peto, prednosti rasporeda oklopne (mehanizovane) jedinice na desantnoj prostoriji ogleda se u mogućnosti da se pravovremeno otkrije početak i identifikuje istinitost, vrsta, sastav i jačina vazdušnog desanta, te cilj njegovog dejstva, odnosno objekti kojima on teži.³

Ovo su samo neke prednosti rasporeda određenih snaga na desantnoj prostoriji u odnosu na snage koje bi se dovodile i angažovale protiv desanta.

Međutim, ovakav prilaz problemu bio bi i suviše jednostran ako bi se zanemarile slabosti koje proističu iz rasporeda oklopne (mehanizovane) jedinice i drugih snaga na desantnoj prostoriji. Slabosti postoje i one mogu biti sa većim ili manjim posledicama, zavisno od toga kolike i kakve snage se raspoređuju na protivdesantnoj prostoriji; šta ona pruža u smislu zaklanjanja od neprijateljskog osmatranja i dejstva iz vazduha; koje i kakve mere i postupci će se preduzeti na planu iznenađenja od strane neprijatelja i slično. U osnovi postoje dva problema ovakvog angažovanja protivdesantnih snaga. Prvi je — otežano prikrivanje jačih protivdesantnih snaga do početka spuštanja desanta, a drugi — opasnost od većeg stepena neutralisanja iz vazduha. U oba slučaja problem postaje složeniji ukoliko se radi o većim sastavima. Međutim, treba imati u vidu da će

³ Nemci su 1940. godine u Belgiji padobranima spustili lutke (imitacija padobranaca), i to u rejone udaljene nekoliko kilometara od mesta spuštanja stvarnog desanta i time obmanuli branioca.

se protivdesantne snage sa ovim problemima manje-više suočiti i u situacijama kada se iste nađu izvan desantne prostorije, a naročito u toku njihovog dovođenja na desantnu prostoriju.

Da bi se ublažile slabosti koje nastaju zbog rasporeda vlastitih snaga na desantnoj prostoriji, neophodno je preduzeti mnoštvo mera i postupaka, kao što su:

- dovođenje, razmeštaj i posedanje protivdesantne prostorije obaviti u noćnim uslovima, uz primenu svih mera tajnosti i maksimalno korišćenje prirodnih objekata za zaklanjanje i maskiranje;

- protivdesantne snage rasporediti po jedinicama, shodno predviđenim varijantama njihove upotrebe, čime se izbegava njihovo premeštanje nakon dovođenja;

- sva borbena vozila treba da budu u prirodnim ili veštačkim zaklonima, a neborbena izvan prostorije;

- ljudstvo bez vozila treba da bude u zaklonima, a po mogućnostima i u skloništima;

- prikrivanju pristupiti odmah nakon završenog razmeštaja, koje posle svanuća proveriti osmatranjem i snimanjem iz vazduha;

- odbrana snaga na desantnoj prostoriji od napada neprijateljske avijacije dobija izuzetan značaj, što se postiže, pored ostalog, ojačanjem oklopne (mehanizovane) jedinice sredstvima i jedinicama protivvazdušne odbrane i optimalnim korišćenjem vlastitih formacijskih sredstava; glavni objekti napada iz vazduha biće oklopni bataljoni, zbog čega ih treba najjače štititi; umešnim rasporedom i korišćenjem svih sredstava protivdesantne odbrane neprijateljsku avijaciju treba prisiliti da napada sa većih visina, čime se umanjuje njena efikasnost;

- rastresitost jedinica i borbenih vozila treba da bude veća nego na očekujućim rejonima; to doprinosi da avijacija dejstvuje više po pojedinačnim nego grupnim ciljevima, čime se njen vatreni efekat znatno smanjuje;

- raspored snaga i sredstava na protivdesantnoj prostoriji treba tako podesiti da sve rodovske jedinice vatrom i pokretom mogu da za što kraće vreme dođu do punog izražaja, da se postigne optimalna gustina snaga i sredstava na 1 km fronta i obezbedi koncentričan napad sa više pravaca, a time i desant prisiliti da dejstvuje u nepovoljnim uslovima;

- jačinu protivdesantnih snaga treba saobraziti snazi očekivanog desanta — jači vazdušni desant, jača protivdesantna sredstva i obratno; istina, to nije jedino merilo koje će opredeliti nivo i struk-

turu protivdesantnih snaga, jer će uticati još i konfiguracija zemljišta, značaj prostorijske i objekata na njoj za branioca, opšta situacija na frontu, struktura protivdesantnih snaga na samoj prostorijskoj, zamisli nadležne komande za angažovanje snaga oklopnog sastava u datoj operaciji i sl.

Na osnovu iznetih činjenica koje opredeljuju pozitivne i negativne strane ovakvog rasporeda oklopne (mehanizovane) jedinice i drugih protivdesantnih snaga na desantnoj prostorijskoj, nameće se pitanje: kada će biti celishodno da se pomenute snage tako angažuju? Na to pitanje je teško dati pravi odgovor. U svakom slučaju pri razmatranju tog problema treba poći od konkretne borbene situacije, koja je, po pravilu, uvek različita i retko se ponavlja. Neki od razloga mogli bi doći u obzir u situacijama: kada se pouzdano otkriju namere neprijateljskog desanta (jačina, vreme i prostorijsko desantiranje); kada desantna prostorijska pruža dobre uslove za maskiranje i zaklanjanje od dejstva iz vazduha; kada se brane objekti od vitalnog značaja za branioca; pri proceni da će neprijateljski desant biti iznenađen i doveden u tešku situaciju; kad bi dovođenje oklopne (mehanizovane) jedinice iz očekujućeg rejonu bilo rizično i uz velike gubitke i u svim drugim uslovima koji omogućuju da se desant razbije uz što manje gubitaka.

Ako se određenim analizama i procenama ne može doći do pouzdanih zaključaka o vremenu i mestu (prostorijskoj) spuštanja vazdušnog desanta, tada će biti celishodno da se snage određene za borbu sa njim razmeste na periferiji najverovatnije desantne prostorijske ili na očekujućem rejonu, koji treba birati na takvim mestima sa kojih se može brzo intervenirati ka svim potencijalnim prostorijskama za desantiranje. Zemljište i raspored snaga i sredstava za protivdesantnu borbu treba da obezbede najoptimalnije uslove za borbu sa desantom. Mada takva mogućnost važi kao izuzetna, ipak se ne bi smela isključiti, tim pre što je takvih primera bilo i u drugom svetskom ratu⁴.

Na kraju bismo mogli izvući nekoliko najopštijih zaključaka iz problematike o kojoj je bilo reči. Oni bi se mogli svesti na sledeće:

— vazdušnodesantne snage predstavljaju latentnu opasnost u ratu, osobito za male zemlje čija teritorija može biti izložena jednovremenim udarima sa kopna, mora i iz vazduha;

⁴ Nemci su 1941. godine u Kritskoj operaciji spustili desant na jedan aerodrom kojeg su držali Englezi. Ta vazdušnodesantna operacija uspešno je završena, mada uz velike gubitke Nemaca.

— protivdesantna borba je nerazdvojni deo svake borbe, koja i operacije, i to u svim uslovima, na svakom zemljištu i na celoj vojišnoj prostoriji;

— osnovna efikasnost i vrednost protivdesantne borbe u našim uslovima treba da se zasniva na masovnoj, odnosno opštenarodnoj koncepciji suprotstavljanja — borbi sa vazдушnim desantima agresora; razvijenost mnogobrojnih i raznovrsnih jedinica teritorijalne odbrane na celom prostoru, njihova solidna organizacija i podela zadataka po zonama, kao i angažovanje jedinica operativne armije u borbi sa jačim vazdušnodesantnim snagama, omogućuju izvođenje uspešne protivdesantne borbe;

— jedinice operativne armije, a u okviru njih osobito oklopni i mehanizovani sastavi, predstavljaju najpogodnije snage za borbu sa operativno-strategijskim desantima; njihovo usmeravanje i plan-sko uključivanje u snage za protivdesantnu borbu doprineće većoj udarnoj i vatrenoj moći, pokretljivosti i mobilnosti tih sastava; zato oklopne i mehanizovane jedinice treba da budu uvek zastupljene u protivdesantnim snagama, naravno kada to potrebe protivdesantne borbe budu zahtevale i kada to objektivni uslovi budu omogućavali;

— za branioca je od posebne važnosti što brže stupanje u kontakt sa vazdušnodesantnim snagama, kako bi se neprijatelju sprečilo sređivanje i organizovanje i naneli gubici u momentu kad je najosetljiviji; zbog toga je neophodno imati određene protivdesantne snage, pre svega oklopne i mehanizovane, raspoređene na desantnoj prostoriji ili na njenoj bližoj periferiji;

— u sistemu protivdesantne borbe veoma značajno mesto zauzima sadejstvo svih snaga i sredstava, zbog čega ih treba namenski i pravovremeno usmeravati ka desantnim prostorijama i usaglašavati njihove mogućnosti sa mogućnostima oklopnih i mehanizovanih jedinica (po mestu, vremenu i objektu napada).

Za svaki konkretan zadatak, za svaku konkretnu borbu ili boj sa desantom trebaće sasvim određeno razmotriti ko šta i koliko može učiniti u svakoj varijanti dejstva. Samo potpuno usaglašavanje svih učesnika u protivdesantnoj borbi, posebno adekvatna i efikasna upotreba oklopnih i mehanizovanih jedinica, može dati željene rezultate.